

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM**

NGUYỄN VĂN SÁNG

**BIỆN PHÁP QUẢN LÝ SỬ DỤNG THIẾT BỊ DẠY HỌC
Ở CÁC TRƯỜNG TRUNG HỌC PHỔ THÔNG
HUYỆN THUẬN THÀNH TỈNH BẮC NINH**

**Chuyên ngành: Quản lý giáo dục
Mã số: 60140114**

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TSKH. NGUYỄN KẾ HÀO

Thái Nguyên, tháng 8 - 2013

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan rằng đây là công trình nghiên cứu của bản thân, được xuất phát từ công việc đang phụ trách ở đơn vị công tác hình thành hướng nghiên cứu. Quá trình nghiên cứu khoa học của tác giả có sự hướng dẫn, giúp đỡ của Nhà giáo PGS.TSKH Nguyễn Kế Hào - Người thầy đã tận tâm, tận tình chỉ dẫn tôi nghiên cứu, hoàn thành luận văn tốt nghiệp này. Các nội dung nghiên cứu và kết quả trong đề tài này là trung thực và chưa từng được ai công bố trong bất cứ công trình nghiên cứu nào trước đây. Những số liệu trong các bảng biểu, sơ đồ, phiếu tham khảo... phục vụ cho việc phân tích, nhận xét, đánh giá được chính tác giả thu thập từ các nguồn khác nhau có ghi trong phần tài liệu tham khảo, có nguồn gốc rõ ràng được tác giả thu thập từ thực tiễn trong quá trình nghiên cứu tại các trường THPT của huyện Thuận Thành, tỉnh Bắc Ninh. Ngoài ra, đề tài còn sử dụng một số nhận xét, đánh giá cũng như số liệu của các tác giả, cơ quan tổ chức khác, và cũng được thể hiện trong phần tài liệu tham khảo.

Nếu phát hiện có bất kỳ sự gian lận nào tôi xin hoàn toàn chịu trách nhiệm trước Hội đồng, cũng như kết quả luận văn của mình.

Thái Nguyên, tháng 8 năm 2013

TÁC GIẢ

Nguyễn Văn Sáng

LỜI CẢM ƠN

Quá trình thực hiện, nghiên cứu đề tài: **“Biện pháp quản lý sử dụng thiết bị dạy học ở các trường THPT huyện Thuận Thành, tỉnh Bắc Ninh”** tôi xin bày tỏ lòng biết ơn chân thành đến Nhà giáo PGS.TSKH. Nguyễn Kế Hào - Người thầy đã tận tâm, tận tình và rất nghiêm túc hướng dẫn tôi nghiên cứu, hoàn thành luận văn tốt nghiệp này.

Xin trân trọng cảm ơn Ban giám hiệu, tập thể thầy cô giáo Khoa sau đại học, Khoa tâm lý giáo dục Trường đại học sư phạm Thái Nguyên đã giảng dạy, tư vấn, giúp đỡ chúng tôi thực hiện đề tài.

Xin trân trọng cảm ơn Ban giám đốc, lãnh đạo, chuyên viên các phòng ban, văn phòng Sở GD&ĐT Bắc Ninh, đã quan tâm và tạo điều kiện giúp đỡ chúng tôi trong quá trình học tập, nghiên cứu và hoàn thiện luận văn.

Chúng tôi chân thành cảm ơn đến Ban giám hiệu, Ban giám đốc và tập thể cán bộ giáo viên, nhân viên và học sinh các Trường THPT Thuận Thành số 1, THPT Thuận Thành số 2, THPT Thuận Thành số 3, THPT Thiên Đức, THPT Kinh Bắc và Trung tâm GDTX huyện đã nhiệt tình giúp đỡ, tạo mọi điều kiện để chúng tôi hoàn thành luận văn.

Cuối cùng tôi xin cảm ơn chân thành tới gia đình, bạn bè và đồng nghiệp đã động viên, khích lệ và tạo điều kiện về vật chất, tinh thần cho tôi trong cả quá trình học tập, nghiên cứu và hoàn thành luận văn.

Mặc dù đã rất cố gắng, tuy nhiên trong quá trình thực hiện đề tài sẽ không tránh khỏi những hạn chế, thiếu sót do năng lực bản thân... Tôi rất mong nhận được sự góp ý của quý thầy cô giáo, bạn bè và đồng nghiệp.

Xin chân thành cảm ơn!

Thái Nguyên, tháng 8 năm 2013

Tác giả

Nguyễn Văn Sáng

MỤC LỤC

Lời cam đoan	i
Lời cảm ơn.....	ii
Mục lục	iii
Danh mục chữ viết tắt.....	iv
Danh mục các bảng.....	v
Danh mục các biểu đồ, hình	vi
MỞ ĐẦU	1
1. Lý do chọn đề tài	1
2. Mục đích nghiên cứu	3
3. Khách thể và đối tượng nghiên cứu.....	3
3.1. Khách thể nghiên cứu	3
3.2. Đối tượng nghiên cứu	3
4. Giả thuyết khoa học	3
5. Nhiệm vụ nghiên cứu	4
6. Phương pháp nghiên cứu	4
7. Phạm vi nghiên cứu	4
8. Cấu trúc của luận văn	5
Chương 1: CƠ SỞ LÝ LUẬN VỀ THIẾT BỊ DẠY HỌC VÀ QUẢN LÝ SỬ DỤNG THIẾT BỊ DẠY HỌC Ở TRƯỜNG PHỔ THÔNG	6
1.1. Sơ lược lịch sử nghiên cứu vấn đề	6
1.2. Một số khái niệm cơ bản	8
1.2.1. Quản lý giáo dục.....	8
1.2.2. Quản lý quá trình dạy học	9
1.2.3. Thiết bị dạy học	9
1.2.4. Sử dụng thiết bị dạy học	10
1.2.5. Quản lý sử dụng thiết bị dạy học.....	10

1.3. Cơ sở hoạt động học của học sinh và quá trình sử dụng thiết bị dạy học trong dạy và học.....	11
1.3.1. Cơ sở khoa học giáo dục	11
1.3.2. Quan điểm của chủ nghĩa duy vật biện chứng	13
1.3.3. Cơ sở tâm lí học của nhận thức	13
1.3.4. Cơ sở sinh lí của nhận thức trực quan	14
1.3.5. Cơ sở pháp lý	15
1.4. Quản lý sử dụng thiết bị dạy học ở trường trung học phổ thông	17
1.4.1. Vị trí, mục tiêu và nhiệm vụ của trường trung học phổ thông	17
1.4.2. Vai trò của thiết bị dạy học trong quá trình dạy học	18
1.4.3. Chức năng của thiết bị dạy học	21
1.4.4. Nguyên tắc khi sử dụng thiết bị dạy học	21
1.4.5. Yêu cầu về thiết bị dạy học để nâng cao chất lượng dạy và học.....	21
1.4.6. Phân loại thiết bị dạy học	22
1.4.6.1. Phân loại theo hệ thống tín hiệu sử dụng gồm có:	22
1.4.6.2. Phân loại theo cách thức tiếp cận thông tin gồm có:.....	22
1.4.6.3. Phân loại theo nội dung chương trình sách giáo khoa gồm có:	22
1.4.6.4. Phân loại theo đặc điểm, tính chất công nghệ của TBDH:	22
1.5. Nội dung quản lý sử dụng thiết bị dạy học ở trường phổ thông	23
1.5.1. Các loại thiết bị dạy học ở trường trung học phổ thông.....	23
1.5.2. Phân biệt Quản lý và Quản lý sử dụng thiết bị dạy học	24
1.5.4. Nội dung công tác quản lý sử dụng thiết bị dạy học	25
1.5.4.1. Quản lý sử dụng thiết bị dạy học đúng mục đích.....	25
1.5.4.2. Quản lý hình thức, cách thức tổ chức và sử dụng thiết bị dạy học	25
1.5.4.3. Quản lý quy trình sử dụng thiết bị dạy học	26
1.5.4.4. Hiệu quả quản lý sử dụng thiết bị dạy học	29
1.5.4.5. Nội dung công tác kiểm tra sử dụng thiết bị dạy học.....	31
1.5.4.6. Hồ sơ quản lý sử dụng thiết bị dạy học	31

1.5.4.7. Cán bộ phụ trách thiết bị và cấu trúc phòng thiết bị dạy học.....	32
Kết luận chương 1.....	34
Chương 2: THỰC TRẠNG QUẢN LÝ SỬ DỤNG THIẾT BỊ DẠY HỌC Ở CÁC TRƯỜNG TRUNG HỌC PHỔ THÔNG HUYỆN THUẬN THÀNH TỈNH BẮC NINH.....	35
2.1. Khái quát chung về huyện Thuận Thành tỉnh Bắc Ninh.....	35
2.1.1. Khái quát về GD&ĐT huyện Thuận Thành, tỉnh Bắc Ninh.....	35
2.1.2. Khái quát về thực trạng trang bị thiết bị dạy học ở các THPT huyện Thuận Thành, tỉnh Bắc Ninh.....	36
2.1.2.1. Về cơ sở vật chất.....	36
2.1.2.2. Về thiết bị dạy học và công tác quản lý sử dụng thiết bị dạy học.....	36
2.2. Khảo sát thực trạng công tác quản lý sử dụng thiết bị dạy học ở các trường THPT huyện Thuận Thành, tỉnh Bắc Ninh.....	40
2.2.1. Quá trình khảo sát thực trạng.....	40
2.2.1.1. Mục đích khảo sát.....	40
2.2.1.2. Đối tượng khảo sát.....	40
2.2.1.3. Nội dung khảo sát.....	41
2.3. Quá trình thu thập và xử lý số liệu.....	42
2.4. Tình hình trang bị thiết bị dạy học ở các trường.....	42
2.5. Thực trạng sử dụng thiết bị dạy học ở các trường THPT huyện Thuận Thành, tỉnh Bắc Ninh.....	44
2.5.1. Thực trạng nhận thức về thiết bị dạy học.....	44
2.5.2. Thực trạng sử dụng thiết bị dạy học.....	47
2.5.2.1. Tình hình sử dụng thiết bị dạy học của giáo viên.....	47
2.5.2.2. Tần suất sử dụng.....	49
2.5.2.3. Công tác lập kế hoạch sử dụng thiết bị dạy học của giáo viên.....	52
2.5.2.4. Mức độ sử dụng các loại thiết bị dạy học.....	56
2.5.2.5. Hiệu quả sử dụng thiết bị dạy học.....	58

2.5.2.6. Những khó khăn của giáo viên khi sử dụng thiết bị dạy học	60
2.6. Thực trạng quản lý sử dụng thiết bị dạy học ở các trường THPT huyện Thuận Thành, tỉnh Bắc Ninh	62
2.6.1. Công tác tuyển dụng, bồi dưỡng phụ trách thiết bị	62
2.6.2. Trình độ chuyên môn, nghiệp vụ cán bộ phụ trách thiết bị.....	64
2.6.3. Tập huấn và hướng dẫn sử dụng thiết bị dạy học.....	67
2.6.4. Công tác lập kế hoạch.....	68
2.6.5. Công tác quản lý sử dụng	69
2.6.6. Công tác kiểm tra, đánh giá, rút kinh nghiệm	72
2.7. Đánh giá thực trạng, nguyên nhân dẫn đến thực trạng.....	73
2.7.1. Đánh giá thực trạng	73
2.7.2. Nguyên nhân dẫn đến thực trạng.....	74
Kết luận chương 2.....	75
Chương 3: MỘT SỐ BIỆN PHÁP QUẢN LÝ SỬ DỤNG THIẾT BỊ DẠY HỌC Ở CÁC TRƯỜNG TRUNG HỌC PHỔ THÔNG HUYỆN THUẬN THÀNH, TỈNH BẮC NINH	76
3.1. Nguyên tắc đề xuất biện pháp	76
3.1.1. Nguyên tắc hệ thống	76
3.1.2. Nguyên tắc mục tiêu	76
3.1.3. Nguyên tắc thực tiễn.....	77
3.1.4. Nguyên tắc khả thi và lợi ích.....	77
3.2. Một số biện pháp	77
3.2.1. Nhóm biện pháp nâng cao nhận thức, tự giác sử dụng thiết bị dạy học của giáo viên vào dạy học.....	78
3.2.1.1. Mục đích	74
3.2.1.2. Nội dung	74
3.2.1.3. Tổ chức thực hiện	74
3.2.2. Nhóm biện pháp nhằm hoàn thiện hồ sơ và lập kế hoạch sử dụng thiết bị dạy học.....	80
3.2.2.1. Mục đích	76

3.2.2.2. Nội dung	76
3.2.2.3. Tổ chức thực hiện	77
3.2.3. Nhóm biện pháp nhằm khuyến khích động viên sử dụng thiết bị dạy học vào dạy và học	83
3.2.3.1. Mục đích	79
3.2.3.2. Nội dung	79
3.2.3.3. Tổ chức thực hiện	79
3.2.4. Nhóm biện pháp nhằm nâng cao kỹ năng và chất lượng sử dụng thiết bị dạy học	84
3.2.4.1. Mục đích	80
3.2.4.2. Nội dung	80
3.2.4.3. Tổ chức thực hiện	80
3.2.5. Nhóm biện pháp đảm bảo các điều kiện sử dụng thiết bị dạy học	86
3.2.5.1. Mục đích	81
3.2.5.2. Nội dung	81
3.2.5.3. Tổ chức thực hiện	82
3.3. Khảo nghiệm tính cấp thiết và tính khả thi của các biện pháp đề xuất	89
3.3.1. Đối tượng và nội dung trưng cầu ý kiến chuyên gia	89
3.3.2. Kết quả trưng cầu ý kiến chuyên gia	89
3.3.3. Phân tích kết quả trưng cầu	89
3.3.3.1. Tính cấp thiết	91
3.3.3.2. Tính khả thi	92
Kết luận chương 3	93
KẾT LUẬN VÀ KHUYẾN NGHỊ	94
1. Kết luận	94
2. Khuyến nghị	97
TÀI LIỆU THAM KHẢO	101
PHỤ LỤC	106

DANH MỤC CHỮ VIẾT TẮT

<i>TT</i>	<i>Chữ viết tắt</i>	<i>Nội dung đầy đủ</i>
1	CBQL	Cán bộ quản lý
2	CBPT.TB	Cán bộ phụ trách thiết bị
3	CNH-HĐH	Công nghiệp hoá - Hiện đại hoá
4	CNTT	Công nghệ thông tin
5	CSVC	Cơ sở vật chất
6	DH	Dạy học
7	GD&ĐT	Giáo dục và đào tạo
8	KH&CN	Khoa học và công nghệ
9	QLGD	Quản lý giáo dục
10	Nxb	Nhà xuất bản
11	TBDH	Thiết bị dạy học
12	THCS	Trung học cơ sở
13	THPT	Trung học phổ thông
14	TTGDTX	Trung tâm giáo dục thường xuyên
15	XHCN	Xã hội chủ nghĩa

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 1.1: Phân biệt quản lý và quản lý sử dụng.....	24
Bảng 2.1: Số liệu tỉ lệ sử dụng TBDH từ năm học 2010-2011 đến nay.....	37
Bảng 2.2: Số liệu tần suất sử dụng các TBDH cơ bản.....	38
Bảng 2.3: Thống kê phiếu điều tra ở các đơn vị trường học	40
Bảng 2.4: Số liệu đánh giá về tình hình trang bị TBDH các nhà trường.....	42
Bảng 2.5: Số liệu đánh giá về tầm quan trọng của TBDH	44
Bảng 2.6: Số liệu đánh giá thái độ của học sinh.....	46
Bảng 2.7: Số liệu đánh giá về tình hình sử dụng TBDH	47
Bảng 2.8: Số liệu đánh giá về mức độ tần suất sử dụng TBDH	50
Bảng 2.9: Số liệu đánh giá về mức độ sử dụng TBDH trong các giờ dạy.....	52
Bảng 2.10: Đánh giá về việc lập kế hoạch sử dụng TBDH của giáo viên	54
Bảng 2.11: Đánh giá về mức độ sử dụng các loại TBDH	56
Bảng 2.12: Số liệu đánh giá về hiệu quả sử dụng TBDH.....	59
Bảng 2.13: Số liệu đánh giá trình độ của giáo viên khi sử dụng TBDH	60
Bảng 2.14: Số liệu đánh giá về quyền tự chủ trong công tác tuyển dụng, đào tạo, bồi dưỡng CBPT.TB.....	63
Bảng 2.15: Đánh giá của CBQL về CBPT.TB	64
Bảng 2.16: Đánh giá của CBQL về trình độ, nghiệp vụ CBPT.TB.....	64
Bảng 2.17: Số liệu đánh giá về kỹ năng làm việc của CBPT.TB.....	65
Bảng 2.18: Đánh giá về công tác hướng dẫn và tập huấn sử dụng TBDH.....	67
Bảng 2.19: Đánh giá về công tác tập huấn sử dụng TBDH.....	68
Bảng 2.20: Số liệu đánh giá về công tác lập kế hoạch sử dụng TBDH.....	69
Bảng 2.21: Số liệu đánh giá việc quản lý sử dụng TBDH.....	70
Bảng 2.22: Số liệu về công tác kiểm tra, đánh giá, rút kinh nghiệm.....	72